

7. Järelevalvemehhanismid

Õiguskaitsevahendeid saab rakendada inimene, kes suudab enda õiguste rikkumisele tähelepanu juhtida, pöörduda kohtusse ja hankida vajaduse korral õigusabi. Hulk inimesi ei ole aga selleks võimelised, kuna nad viibivad kohas, kust nad ei saa omatahtsi lahkuda ning kus neil ei pruugi olla piisavat juurdepääsu vajalikule informatsioonile või isegi kirjutusvahenditele. Samuti võib takistada oma õigusi aktiivselt kaitsmast inimese tervises seisund, näiteks raske psüühikahäire, kõnetus, dementsus vms. Sotsiaal- ja hoolekandeesutustes võivad inimesed sõltuda oma igapäevatoimingutes (nt WC kasutamine, söömine, õue pääsemine) täiel määral asutuse personalist, mistõttu nad ei julge töötajate tegevuse üle kurta.

Sestap ei pruugi väärkohtlemise ärahoidmiseks piisata riigi eelkirjeldatud tegevusest ja pakutavatest õiguskaitsevahenditest. Ilmne on vajadus selliste organisatsioonide järele, kes jälgiks olukorda kinnipidamiskohtades korrapäraselt ja omal algatusel, ilma kinnipidamiskohas viibivalt inimeselt sellekohast taotlust või infot saamata. Eelistatult võiks selline järelevalveorgan olla täitevvõimust võimalikult sõltumatu, et tal ei oleks keeruline anda põhjendatud kriitikat kinnipidamiskohtades toimuva teemal.

7.1. Kolm valvurit: CPT, SPT, NPM

Et hoida kinnipidamiskohtades ära piinamist, ebainimlikku või alandavat kohtlemist ja karistamist, on loodud mitme rahvusvahelise õiguse instrumendi toel koosnev järelevalvemehhanismide paneel. Need rahvusvahelise õiguse instrumentidele tuginevad järelevalvemehhanismid lähtuvad tõdemusest, et parim viis vältida kinnipidamiskohtades piinamist, ebainimlikku või alandavat kohtlemist ja karistamist on sõltumatute organisatsioonide korrapärane kinnipidamiskohtade külastamine (kontrollkäigud).

Sellise lähenemise pakkus 1976. aastal välja Jean-Jacques Gautier, kes lähtus Rahvusvahelise Punase Risti Komitee (ICRC) visiitidest sõjavangide kinnipidamiskohtadesse, mille järel esitas komitee soovitusel kinnipidamistingimuste parandamiseks. Gautier leidis, et ICRC kontrollkäigud on piinamise, ebainimliku või alandava kohtlemise tõrjumisel äärmiselt tõhusad. Et

komitee volitused kontrollkäike teha olid äärmiselt piiratud, tegi Gautier ettepaneku laiendada tegevusulatust ja hakata tegema visiite kõigisse kinnipidamiskohtadesse, nagu vanglad, psühhiaatriaiglad ja politseiyaoskonnad.[1](#)

Gautier' ideed ei saanud UNCAT-i koostamisel kasutada ja see jäi ÜRO-s oma aega ootama. Euroopa tasandil viidi Gautier' mõtte ellu 26. juunil 1987, mil Euroopa Nõukogu võttis vastu piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise Euroopa konventsiooni (ECPT)[2](#) .[3](#)

Konventsiooniga asutati piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise Euroopa komitee (CPT), mille ülesanne on ECPT artikli 1 kohaselt külastusi tehes uurida vabaduse kaotanud inimeste kohtlemist, et vajaduse korral tugevdada nende kaitset piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise vastu. Eesti liitus ECPT-ga 1996. aastal. CPT on korduvalt Eesti kinnipidamiskohti külastanud.[4](#)

Jean-Jacques Gautier' soov luua sõltumatute organisatsioonide kontrollkäikude abil kinnipidamiskohtades alandavat kohtlemist ennetav ülemaailmne süsteem sai teoks 18. detsembril 2002, kui ÜRO Peaassamblee võttis vastu piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivse protokoll (OPCAT)[5](#) , mis jõustus 22. juunil 2006.[6](#) Samal aastal ratifitseeris protokoll ka Eesti.

OPCAT-iga nähti ette sõltumatute rahvusvaheliste ja riigisiseste organisatsioonide korrapärased külastused kinnipidamiskohtadesse, ennetamaks piinamist ning muud julma, ebainimlikku või inimväärikust alandavat kohtlemist ja karistamist. Selleks on protokoll artiklite 2 ja 3 kohaselt loodud kahetasandiline süsteem.

See koosneb ÜRO piinamisvastasele komiteele (CAT) alluvast piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise ennetamise alamkomiteest (SPT) ning igas osalisriigis loodud või nimetatud vähemalt ühest külastusi tegevast riigisisest institutsioonist ehk riigi ennetusasutusest (*national preventive mechanism*, NPM).

Kuigi ÜRO piinamise ennetamise alamkomitee nimetus viitab sellele, justkui oleks see allutatud ÜRO piinamisvastasele komiteele või oleks midagi sellest vähemat, on see aastatega arenenud omaette organisatsiooniks, nii et need kaks on pigem vennaskomiteed. Kui CAT on oma ülesannete täitmisel rohkem reaktiivne, keskendub SPT väärkohtlemise ärahoidmisel proaktiivsele tegevusele.[7](#)

OPCAT-i artikli 3 kohaselt sätestatud riigi ennetusasutuseks ehk NPM-iks on Eestis õiguskantsler, kes on selleks määratud õiguskantsleri seaduse [8](#) § 1 lõike 7 järgi. Õiguskantsler täidab NPM-i ülesannet 18. veebruarist 2007.

Riigi ennetusasutus asetseb väärkohtlemise ärahoidmisel eesliinil. Ta tunneb oma riigi kinnipidamiskohti, teab nende olukorda ja saab väärkohtlemise ohtu vähendada, kontrollides neid OPCAT-i artikli 19 kohaselt korrapäraselt ning esitades soovitusi, kuidas neis inimesi paremini kohelda ja ennetada piinamist ning muud julma, ebainimlikku või inimväärikust alandavat kohtlemist ja karistamist. NPM hindab kinnipidamiskoha olukorda laiemalt, kui ühe inimese pöördumises vahendatud probleemi kaudu teha saaks. SPT ja NPM vahetavad infot. Alamkomitee saab riigi ennetusasutust hea nõuga toetada, ent tal ei ole võimalik riigi tasandil väärkohtlemisega seotud igapäevast ennetustööd teha. [9](#)

Nende kolme valvuri – NPM-i, SPT ja CPT töö põhiolemus on sama. Kõik nad teevad kontrollkäike kinnipidamiskohtadesse ja edastavad riigile oma soovitusel. Ühegi järelevalvaja soovitusel ei too aga kaasa kohtuotsusega sarnaseid õiguslikult siduvaid tagajärgi. Samas on näiteks aastatepikkuse kogemusega CPT seisukohad äärmiselt autoriteetsed ja Euroopa riikide ennetusasutused arvestavad nendega. Ka tuleb CPT soovitusi käsitleda eesmärkide ja põhimõtetenä, mis annavad sisu riikides (sh Eestis) täidetavatele kohustuslikele lepingutele ja neis sisalduvatele nõuetele. Nii on näiteks Euroopa Inimõiguste Kohus EIÕK artikli 3 rikkumise tuvastamisel kasutanud CPT standardeid ja seisukohti. Ka Eestis kajastavad riigisisised kohtud aina enam õiguskantseri soovitusi ja toetuvad oma lahendites nendele.

7.2. Kinnipidamiskoht

Kinnipidamiskohana ei tule eelnimetatud kolme järelevalvemehhanismi töö kontekstis mõista mitte ainult klassikalises mõistes kinnist asutust (nt vanglat), vaid OPCAT-i artikli 4 alusel kõiki kohti, kus hoitakse või võidakse hoida inimesi, kellel on võetud vabadus kas avalikku võimu teostava asutuse korralduse alusel, sellise asutuse toetusel või sõnaselgel või vaikival nõusolekul. ECPT artiklis 2 käsitatakse kinnipidamiskohti lakoonilisemalt – konventsiooni tähenduses on need kohad, kus võimude korraldusel peetakse kinni vabaduse kaotanud inimesed.

Järelevalvemehhanismide töös tuleb aga mõistat *kinnipidamiskoht* väärkohtlemise tõhusa ennetamise huvides tõlgendada laiemalt, st käsitleda kinnipidamiskohana ka kohti, kus viibivatelt inimestelt on võetud vabadus, ja tegu on olukorraga, kus riik

kas täidab või võib eeldada, et ta täidab regulatiivset funktsiooni – st on kehtestanud või peaks kehtestama teatud reeglid.[10](#)

OPCAT artikkel 4 annab kinnipidamiskoha väga laia määratluse ning selle sätte tähenduses võib kinnipidamiskohaks olla lisaks riigi kinnipidamiskohtadele ka eraõiguslikud kinnipidamiskohad, millest riigivõim on teadlik ja millega nõ vaikivalt nõustub.

Näiteks võib kinnipidamiskohaks OPCAT artikli 4 mõttes olla see paik, kus paramilitaarne rühm hoiab inimesi vangistuses ja millest politsei on teadlik, ent ei võta midagi ette, et sellist vangistamist vältida. Samuti võib see olla erahaigla või hooldekodu, kus hoitakse inimesi nende tahte vastaselt kinni avaliku võimu teadmisel ja nõusolekul.[11](#) Targu on OPCAT artikli 4 sõnastuses osutatud:

„[...] kus hoitakse või võidakse hoida isikuid, kellelt on võetud vabadus [...].“[12](#)

See tähendab, et kinnipidamiskoha pidaja ei saa keelata järelevalvemehhanismi ligipääsu kinnipidamiskohale pelgalt põhjusel, et selles ei hoita kontrollkäigu ajal kedagi, sest seal võib mõnel muul ajal ikkagi inimesi olla.[13](#)

Seega loetakse järelevalvemehhanismide töös kinnipidamiskohtadeks ka paiku, mida ehk esmapilgul ei oskaski selleks pidada. Nende hulka kuuluvad hooldekodud, kus õiguslikult inimese liikumisvabadust piirata ei tohi, ent praktikas seda siiski ulatuslikult tehakse (nt dementsusega inimestega toimetulemiseks lukustatakse neid magamistuppa, fikseeritakse rihmadega voodi või tooli külge jms). Samuti kohad, kus inimese liikumisvabadus ei ole tavaolukorras piiratud, ent kus on võimalik see teatud asjaoludel (nt teisi ohustava käitumise korral) mõneks ajaks suurel määral ära võtta, näiteks paigutada ta võimalikult turvaliseks kohandatud lukustatavasse ruumi (nn eraldusruumi).[14](#)

7.3. NPM-i kontrollkäigud

Õiguskantsleril on riigi ennetusasutusena õigus saada piiramatult juurdepääs teabele, mis puudutab riigi kinnipidamiskohti, neis olevaid inimesi ning nende kohtlemist ja kinnipidamistingimusi. Samuti on õiguskantsleril õigus pääseda piiramatult kõigisse kinnipidamiskohtadesse, nende hoonetesse ja rajatistesse ning võimalus vestelda tunnistajate juuresolekuta isiklikult või vajaduse korral tõlgi abil vabaduse kaotanud inimestega ja teistega, kes võivad anda asjakohast teavet (OPCAT art 20, õiguskantsleri seaduse § 27). Vaba juurdepääs kinnipidamiskohtadele, teabele ja

seal viibivatele inimestele on ka ECPT artikli 8 järgi CPT-I ning OPCAT artikli 14 järgi SPT-I.

Õiguskantsler on NPM-ina aastate jooksul külastanud näiteks vanglaid, arestimaju ja muid politsei kinnipidamiskohti, kohtumajade kinnipidamiskambreid, kinniseid lasteasutusi, hooldekodusid, psühhiaatrilist ja nakkushaiguste ravi osutavaid tervishoiuasutusi, välismaalaste kinnipidamiskohti, kaitsevägeüksusi jne.

Kriteeriumid kinnipidamiskohtade valiku ja kontrollimissageduse aluseks võivad olla näiteks kinnipidamiskoha olemus, kinni peetavate inimeste arv, kinni peetavate inimeste vahetuse sagedus kinnipidamiskohas, väärkohtlemise esinemise risk jms. Näiteks on õiguskantsler kontrollinud tavapärasest sagedamini hoolekandeadasutust, kuhu psüühikahäiretega inimesed paigutatakse hooldusele nende tahte vastaselt kohtumääruse alusel. Sellises asutuses viibib palju inimesi, kes on oma tervises seisundi tõttu ohtlikud endale või teistele ja võivad käituda ettearvamatult. Samuti on sedalaadi asutustesse keeruline leida töötajaid, mis võib põhjustada personali nappust.[15](#)

Kontrollkäigud toimuvad enamasti ette teatamata – nii päeval kui ka öösel, nii tööpäeval kui ka nädalavahetusel. Õiguskantsler võib vajaduse korral kaasata kontrollkäigule erialasjatundjaid (nt perearst, psühhiaater), olutundjaid (nt ratastooli kasutaja) ja tõlke või teha kontrollkäigu koostöös mõne riikliku järelevalve asutusega.

Kontrollkäigu tavapärasteks osadeks on ringkäik kinnipidamiskohas, asjassepuutuvate andmekogude ja dokumentidega tutvumine, teiste juuresolekuta usalduslikult vestlemine kinnipidamiskoha personali ja asutuses viibivate inimestega ning paikvaatlus.

7.4. NPM-i soovitused

Õiguskantsler kui riigi ennetusasutus (aga ka piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise Euroopa komitee[16](#) kui ka ÜRO piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärikust alandava kohtlemise ja karistamise ennetamise alamkomitee[17](#)) saab kontrollkäigu järel esitada kinnipidamiskohtadele ja asjaomastele ametiasutustele soovitusi ja ettepanekuid kinnipidamistingimuste parandamiseks ja väärkohtlemise ennetamiseks.[18](#)

Kontrollkäigu järel teeb õiguskantsler NPM-ina reeglina kokkuvõtte, milles on toodud kinnipidamiskoha hea tava, põhistatud soovitusel ja ettepanekud puuduste kõrvaldamiseks. Kinnipidamiskohal on võimalik anda tagasisidet ja selgitusi. Vajaduse korral kontrollib õiguskantsler soovitusel täitmist järelkontrolli käigus kinnipidamiskohas.

Õiguskantsler on aastate jooksul andnud eri asutustele hulga soovitusi. Need on puudutanud näiteks kinnipeetavate kambrite korrashoidu ja puhtust¹⁹ ; kinnipeetavate (sh naiste) hügieeni eest hoolitsemise võimalusi²⁰ ; värskes õhus viibimise tingimusi²¹ ; ohjeldamismeetmete kasutamist²² ; kinnipidamistingimusi, mis vastaksid alaealiste²³ ja puuetega inimeste vajadustele²⁴ ; kinnipidamisrežiimi²⁵ ; läbiotsimisi²⁶ ; võimalusi suhtlemiseks enda lähedaste ja eelkõige lastega²⁷ ; toitlustamist²⁸ jmt.

Muu hulgas on muret valmistanud politsei kinnipidamiskohtade tingimused: kambritesse pääseb vähe loomulikku valgust, hügieeninurgas puudub privaatsus, keeruline on pidada isiklikku hügieeni ning suhelda segamatult lähedaste ja advokaadiga, kõiki kinnipeetuid jälgitakse valimatult ööpäevaringse videovalvega, ravimeid käideldakse nõuetevastasel, kinnipeetutel ei ole võimalik viibida värskes õhus, dokumente pole täidetud nõuetekohaselt jne.²⁹

Välismaalaste kinnipidamisel on oluline, et vajaduse korral kaasataks inimese ning personali ja eriti arsti vahelises suhtluses professionaalne tõlk; et inimesel oleks võimalik osaleda huvitegevuses, omandada haridust ja välismaailmaga suhelda; et ta saaks vajalikku terviseabi ning ravimeid ning oleks kaitstud ametnike ülemäärase jõu kasutamise eest.³⁰ Elementaarsed kinnipidamistingimused, nagu magamisase, võimalus viibida värskes õhus, vajadusel toitlustamine jne tuleb samuti tagada lühiajaliselt piiril kinni peetud välismaalastele.³¹

Sotsiaal- ja tervishoiuasutustes puudub inimestel sageli võimalus privaatset tualett- ja pesemisruume kasutada³² , tingimused ei vasta tihti neis viibivate inimeste vajadustele (nt ratastoolis või dementsusega haigetele)³³ , inimestele ei pakuta piisavalt mõtestatud tegevust ega tervises seisundi säilitamiseks vajalikke teraapiaid³⁴ ja inimesi võidakse lubamatult ohjeldada³⁵ .

Lisaks kontrollkäikudele on riigi ennetusasutusel OPCAT-i artikli 19 kohaselt õigus teha riigivõimule õigusaktide ja nende eelnõude kohta ettepanekuid ja tähelepanekuid. Oluline on muugi väärkohtlemist ennetav töö, millega parandatakse

nii kinnipidamiskohtades töötavate ja seal viibivate inimeste kui ka avalikkuse teadlikkust väärkohtlemise olemusest ja selle vastu võitlemise vajalikkusest.

Õiguskantsleri nõunikud on näiteks kinnipidamiskohtades töötavate ja seal viibivate inimeste teadlikkuse tõstmiseks korraldanud selleteemalisi koolitusi ja teabepäevi ning andnud soovitusi kavandatavate või ehitusjärgus asutuste kohta. Niisamuti on kontrollkäikudel jagatud teabematerjale, mis aitavad inimestel paremini mõista oma põhiõigusi ja -vabadusi ning kasutada tõhusaid kaebemehhanisme. Lisaks on õiguskantsler ja tema nõunikud avaldanud väärkohtlemist puudutavatel teemadel artikleid nii paber- kui ka internetiväljaannetes.

- [1](#)Cassese, A. A New Approach to Human Rights: The European Convention for the Prevention of Torture. – The American Journal of International Law, 1989, Vol. 83, No. 1, lk 128–153; APT, IIHR, Optional Protocol to the UN Convention against Torture. Implementation Manual (revised edition). – Geneva 2010, lk 16.
- [2](#)Piinamise ja ebainimliku või alandava kohtlemise või karistamise tõkestamise Euroopa konventsioon. – RT II 1996, 36, 132.
- [3](#)APT, IIHR, lk 17.
- [4](#)Vt ka <https://www.coe.int/en/web/cpt/home> (24.11.2021).
- [5](#)Piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivne protokoll. – RT II 2006, 24, 63.
- [6](#) APT, IIHR, lk 17.
- [7](#)Murray, R., Steinerte, E. et al. OPCAT within the Broader UN and Regional Systems. – Oxford: Oxford University Press 2011, lk 140–162.
- [8](#)Õiguskantsleri seadus. – RT I, 26.05.2020, 11.
- [9](#)Steinerte, E. The Jewel in the Crown and Its Three Guardians: Independence of National Preventive Mechanisms Under the Optional Protocol to the UN Torture Convention. – Human Rights Law Review 2014/14 (1), lk 1–29.
- [10](#)SPT, Compilation of SPT Advice in response to NPMs requests. Subcommittee on Prevention of Torture and other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment. – https://www.ohchr.org/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=/Documents/HRBodies/C (24.11.2021).
- [11](#)Nowak, M., McArthur, E. The United Nations Convention Against Torture: A Commentary. – Oxford: Oxford University Press 2008, lk 931.
- [12](#) Piinamise ning muu julma, ebainimliku või inimväärlikust alandava kohtlemise ja karistamise vastase konventsiooni fakultatiivne protokoll. – RT II

2006, 24, 63.

- [13](#)Nowak, M., McArthur, E. The United Nations Convention Against Torture: A Commentary. – Oxford: Oxford University Press 2008, lk 932.
- [14](#)Vt nt 2020. aasta kontrollkäik MTÜ-sse Lõuna-Eesti Erihooldusteenuste Keskusesse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontroll%C3%A4ik%20Eesti%20Erihooldusteenuste%20Keskusesse.pdf (24.11.2021).
- [15](#)Vt nt 2020. aasta kontrollkäik Valkla Koju. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontroll%C3%A4ik%20
(24.11.2021).
- [16](#)Vt CPT soovitusi:
<https://hudoc.cpt.coe.int/eng#%7B%22sort%22:%5B%22CPTDocumentDate%20Descending%20>
(24.11.2021).
- [17](#)Vt SPT soovitusi:
https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/TreatyBodyExternal/CountryVisits.aspx?SortOrder
(24.11.2021).
- [18](#)Vt õiguskantsleri soovitused:
<https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/otsing?sisutuup=seisukoht&vaade=otsing&>
(24.11.2021).
- [19](#)Vt nt õiguskantsleri soovitus nr 7-4/191561/1906265. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kambrite%20tingimused
(24.11.2021); vrd TrtRnK, 3-16-1540, 30.11.2017, p 9; TrtHK, 3-16-1674,
29.11.2016, p-d 7-7.1; TrtHK, 3-18-2396, 09.08.2019; TrtHK, 3-19-1789,
12.03.2020; TlnRnK, 3-16-2031, 17.01.2019.
- [20](#)Vt nt õiguskantsleri soovitusi nr 7-4/120885/1300283. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/õiguskantsleri_soovitus
(26.11.2021); soovitus nr 7-4/121256/1304151. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/õiguskantsleri_soovitus
(26.11.2021); soovitus nr 7-4/120512/1203375. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/õiguskantsleri_soovitus
(26.11.2021); 2010. aasta kontrollkäik Harku Vanglasse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kontrollkaigu_kokkuvote
(26.11.2021); 2011. aasta kontrollkäik Tallinna Vanglasse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kontrollkaigu_kokkuvote
(26.11.2021); 2014. aasta kontrollkäik Viru Vanglasse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kontrollkaigu_kokkuvote
(26.11.2021); 2017. aasta kontrollkäik Tallinna Vanglasse. –

<https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/kontroll%C3%A4ik-tallinna-vanglasse> (26.11.2021).

- [21](#)Vt nt 2014. aasta kontrollkäik Viru Vanglasse; RKHK, 3-3-1-55-16, 08.12.2016.
- [22](#)Vt nt 2017. aasta kontrollkäik Tallinna Vanglasse; 2017. aasta kontrollkäik Tartu Vanglasse. –
<https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/kontroll%C3%A4ik-tartu-vanglasse> (26.11.2021); 2014. aasta kontrollkäik Viru Vanglasse.
- [23](#)Vt nt õiguskantsleri soovitus nr 7-7/141329/1404720. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/õiguskantsleri_sovitus (26.11.2021); 2011. aasta kontrollkäik Viru Vanglasse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kontrollkaigu_kokkuvote (26.11.2021); 2014. aasta kontrollkäik Viru Vanglasse.
- [24](#)Vt nt õiguskantsleri soovitus nr 7-7/141329/1404720; 2017. aasta kontrollkäik Tallinna Vanglasse.
- [25](#)Vt nt õiguskantsleri soovitus nr 6-1/161019/1604041. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kartserikaristuse_maksi (26.11.2021); vrd TrtRnK, 3-18-327, 21.05.2019; RKHK, 3-18-360/41, 15.04.2020; soovitus nr 7-4/200674/2003054. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Vahistatu%20kambriv (26.11.2021); 2020. aasta kontrollkäik Tallinna Vanglasse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontroll%C3%A4ik%20 (26.11.2021); 2020. aasta kontrollkäik Tartu Vanglasse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontroll%C3%A4ik%20 (26.11.2021).
- [26](#)Vt nt 2016. aasta kontrollkäik Tartu Vanglasse. –
<https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/kontroll%C3%A4ik-tartu-vanglasse> (26.11.2021); 2020. aasta kontrollkäigud avavanglatesse. –
<https://www.oiguskantsler.ee/et/seisukohad/seisukoht/avavanglatesse-tehtud-kontroll%C3%A4ikude-kokkuv%C3%B5te> (26.11.2021); õiguskantsleri soovitus nr 7-4/191395/1905411. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Eraldamiseta%20l%C3 (26.11.2021); soovitus nr 7-7/191450/2000290. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Pereliikmete%20vastuv (26.11.2021); 6-7/201158/2005051. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kokkusaamine%20lapse (26.11.2021); vrd nt TrtRnK, 3-17-1236, 09.05.2019, p-d 11-12; TlnRnK, 3-15-

566, 21.04.2016, p 10; RKHK, 3-19-549, 18.05.2021.

- [27](#)Vt nt 2014. aasta kontrollkäik Viru Vanglasse, 2017. aasta kontrollkäik Tallinna Vanglasse, 2020. aasta kontrollkäik Tartu Vanglasse; õiguskantsleri soovitus nr 7-4/191395/1905411; 7-7/191450/2000290; vt ka TlnRnK, 3-18-1408, 30.04.2019, p-d 9-13.
- [28](#)Vt nt 2011. ja 2014. aasta kontrollkäik Viru Vanglasse; õiguskantsleri soovitus nr 7-4/151096/1600194. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/6iguskantsleri_soovitus_vabaduste_paremaks_tagamiseks_islamiusulise_toitlustamine.pdf (26.11.2021)
- [29](#)Vt nt 2020. aasta kontrollkäik Põhja prefektuuri kinnipidamiskeskuse arestimajja. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollk%C3%A4ik%20 (26.11.2021); 2018. aasta kontrollkäik Pärnu arestimajja. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollk%C3%A4ik%20 (26.11.2021); 2020. aasta kontrollkäik Valga arestimajja. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollk%C3%A4ik%20 (26.11.2021); 2016. aasta kontrollkäik Valga ja Võru arestimajja. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kontrollkaik_politsei_ja_piirivalveameti_louna_prefektuuri_valga_ja_voru_politseijaoskondade_arestikambrite (26.11.2021); vt ka nt TlnRK, 3-16-1335, 15.12.2017; TrtRK, 3-17-265, 08.05.2018; TrtHK, 3-19-1270, 30.01.2020.
- [30](#)Vt nt 2019. aasta kontrollkäik Põhja prefektuuri korrakaitsebüroo kinnipidamiskeskusse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollk%C3%A4ik%20 (26.11.2021); 2015.-2016. aasta kontrollkäik PPA migratsioonibüroo kinnipidamiskeskusse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kontrollkaik_politsei_ja_piirivalveameti_teabehaldus_ja_menetlusosakonna_migratsiooniburoo_kinnipidamiskeskusse.pdf (26.11.2021); õiguskantsleri soovitus nr 6-2/200495/2002397. –
<https://adr.rik.ee/okk/dokument/7218029> (26.11.2021); õiguskantsleri 2016. aasta ülevaade, jaotis „Kinnipidamiskeskus“. –
<https://www.oiguskantsler.ee/ylevaade2016/kontrollkaigud> (26.11.2021); vt ka nt 2014. aasta kontrollkäik Vao varjupaigataotlejate majutuskeskusse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/kontrollkaigu_kokkuvote (26.11.2021); 2018. aasta kontrollkäik Vao varjupaigataotlejate majutuskeskusse. –

https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollik%C3%A4ik%20
(26.11.2021).

- [31](#)Vt nt 2019. aasta kontrollkäik Tallinna lennujaama. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollik%C3%A4ik%20
(26.11.2021).
- [32](#)Vt nt 2019. aasta kontrollkäik Ahtme haiglasse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollik%C3%A4ik%20
(26.11.2021); 2017. aasta kontrollkäik Kuressaare haiglasse. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollik%C3%A4ik_SA
(26.11.2021); 2019. aasta kontrollkäik Valkla Koju. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollik%C3%A4ik%20
(26.11.2021).
- [33](#)Vt nt 2018. aasta kontrollkäik Kose Koju. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollik%C3%A4ik%20
(26.11.2021); õiguskantsleri seisukoht nr 7-7/161162/1604229. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/vanaduspensioniiikka_jo
(26.11.2021).
- [34](#)Vt nt 2018. aasta kontrollkäik Võisiku Koju. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollik%C3%A4ik%20
(26.11.2021); 2019. aasta kontrollkäik Sillamäe Koju. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Kontrollik%C3%A4ik%20
(26.11.2021); õiguskantsleri 2017. aasta ringkiri. –
https://www.oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/Ringkiri%20%C3%BCldh
(26.11.2021).
- [35](#)Vt nt 2019. aasta kontrollkäik Valkla Koju; 2019. aasta kontrollkäik Ahtme
haiglasse.